

BAJZA-UTCZA 3A.

5/IX 916

Tiszelt Kolléga mr.,

Csak néhány napra tértem leza és b. levelem, melyet itt elő-
találham, ezért csak most felelelek. Nem tudom, csak azt kíván-
tam, hol fordul elő a „corrigere ius civile propter utilitatem publicam”
-féle formula, vagy annak ^{forrásai} (megnevezését kívánja-e, hogy „a római
jogelvetés szerint az utilitas publica törvényhozás örömei ből”, amely tehát
is - mint így - kezdődik? Rögt találta?

az 1) a formula hely, melyet Dr. Keres, alkalománál a Pappianus
kines tétele (Dig. lib. I tit. I fragm. 7 §1): ius praetorium est, quod praetores
introduxerunt adiuvanti, vel supplenti, vel corrigendi iuris civilis gratia,
propter utilitatem publicam. Ez a formula, melyet - más szóval - legelőször
Kipletius helyezett - idézi Gyökös.

az 2) Nem lehet mondanom, hogy az utilitas publica
római jogban „törvényhozás örömei ből”. E tétele azt jelenti, hogy

bármely törvénykezési tiszta, csak az által veszi érvényét, hogy
a p. u.-ba iktatik. Eről pedig nem lehet szó. A jogszabály érvénye
bizonyos alatti kritériumokhoz van fűzve - egyrésze az a tény,
hogy a jogszabály a közérdekre iktatik, a titeli jog érvényesítéséig meg
nem felel. Ellenben igenis sajátos jellege a római jogfejlődésnek,
hogy a jogszabályokhoz jogszabályok, a praetor, aki ahol ő meg találta,
hogy a privátjogi jogszabály (ius civile) a publica iurisdictione iktatik, az
kereseti és befizetési jogok (actio, exceptio) megadása és megtagadása
által in concreto gyakorlatilag ellenőrizhető. A jogszabály maga az
által meg nem fűzött hozzá a magistratus (a praetor) azt meg fűz
valóhatósága (praetor ius facere non potest), de gyakorlati eredményeként
a per mégis a praetor által lefolytatott p. u. ~~aktus~~ - a valóságban meg,
nem fűzött az általa kezeltnek talál "ius" civiles. Itt az a compli-
cált állapotot pedig nem lehet ilyen jús fogalom elmagyarázni - a fenti
jár mondat is igen nyomasztó és félreértésbe eshet átkeltem. Bövebben
kérlek ezt nézni elmonni: totum Institutiones §15-
de iuris romani II fejelet, Cyprus Institutionis (általánosságban jó fordítás!)
§8 és természetesen római jogtudomány.

Tisztelettel
határolom